

NAŠ • ČOLNIČ

GLASILO • PROSVETNIH • DRUŠTEV

GORICA

VSEBINA :

Delo in počitek	65	Kako vzgajamo voditelje	79
Mlade moči	67	Telovadba	75
Pismo iz Westfalije	68	Petje	77
Pomenki	69	Društveni oder	78
Metlo v roke	73	Društveni vestnik	—

List izhaja mesečno in stane do konca leta 6 lir.

UREDNIŠTVO: Via Orzoni 31. — Gorica.

Odg. urednik R. Orel.

IZ DRUŠTEV.

Dornberg. Ob priliki 60-letnice so bili imenovani za častne člane naslednji gospodje bivši predsedniki: Mrevlje Josip, Vinko Šinigoj, Kavčič Franc, Šinigoj Franc in Berce Franc. Imenovanim gospodom, kakor tudi sedanjemu požrtvovalnemu predsedniku g. Bricu, iskreno častitamo!

SVETOVNE ORGANIZACIJE.

V *Parizu* je priredila katoliška francoska telovadna organizacija dne 21. in 22. julija velikansko javno telovadbo, pri kateri je nastopilo nad 30.000 telovadcev iz Francije, Belgije, Švice, Holandske, Luksenburške, Italije, Češke in Jugoslavije. Pri tekmah za prvenstvo je dobil prvo mesto Francoz iz Bordeauxa, drugo pa Jugoslovanski Orel Hvale iz Viča pri Ljubljani. Med tekmovalnimi vrstami je prihorila vrsta jugoslovanskih Orlov tretje mesto. Naši bratje Slovenci so se zopet vrnili venčani z lavoricami in pokazali svetu, da smo Slovenci nele izobražen, temveč tudi telesno krepak narod. Bratom Orlom častitamo!

V *Švici* je imela Kat. telovadna Zveza, ki šteje nad 3000 članov javni nastop v Einsiedelnu, v *Belgiji* pa nastopijo začetkom prihodnjega meseca telovadci v Namur-ju.

Ostale dopise objavimo prihodnjič!
Uredništvo.

PREDAVATELJEM!

Na splošno željo objavljamo predavanja, katera ima v nemškem jeziku na razpolago Prosvetna Zveza in jih posoja gg. predavateljem. Po vsebini imamo na posodo, naslednja predavanja:

a) *Apologetična:*

Kaj je Bog?, Ali biva Bog?, Jeli Kristus kedaj živel?, Ali je mogoča morala brez Boga?, Svetovni nazor, Ali je vera res privatna stvar?, Pomen človeškega življenja, krščanska morala, Imajo-li živali razum?, Kunstne živali, Svobodomiselstvo, Zakramenti, Ločitev cerkve od države, Redovi, Zakaj se duhovniki ne ženijo?, Boj in zmaga Cerkve.

b) *socialno-vzgojna:*

Družina in krščanska šola, Kakšna bodi ljudska šola?, Verska šola, Brezverska šola, Nemška šolska organizacija, Svobodomiselna šola, Otroci in knjiga.

c) *socialna:*

Socializem, Socialna izobrazba, Ljudska izobrazba, Dobrodelnost, Politična izobrazba žensk, Srednji stavovi, Delavsko vprašanje.

Vprašanja in odgovori.

G. J. L. na Straži: Katerih predstav oblasti navadno ne dovolijo? — Iz vsebine vprašanja smo doznali, da mislite na igre, ki jih oblastva redno ne dovoljujejo. Take igre so, kot nam je znano, igra »Mati« in »Naša kri«. Seveda so tudi v tem oziru izjeme.

Delala sta celo dopoldne in utrudila sta se. Ko je zazvonilo v vasi z velikim zvonom, sta pustila delo, obrisala pot s čela, sedla v senco in čakala kosila. On je zaspal, ona pa je sedela in gledala, kdaj se prikaže dekla z jerbasonom na glavi. Oba sta uživala zaželjeni počitek po trudapolnem delu. — Delo in počitek, kako napačno vas umejo ljudje in kako prav bi bilo, ko bi vas prav umeli!

Na prvih straneh pisma božjega stoje zapisane znamenite besede: »V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh!« S tem je bil za vse proglashen zakon dela. To je železna postava življenja, katero je potrdil tudi Zveličar sam s tridesetletnim delom v nazareški tesarnici. Vsi naj delajo in kdor ne dela, naj tudi ne jé.

Lahko rečeno: vsi naj delajo! In vendar, kakšna peza je mnogokrat delo. Kdo naj izvršuje ono trdo in strogo postavo, če mu pa delo ne prinaša veselja? Stoj, prijatelj! Kaj še nikdar nisi okusil veselja, ki ga ima človek v delu? Povej mi, zakaj je vesel fant, ki je celi dan pomagal očetu? Zakaj je zadovoljna hči, ko je ocedila dom? Si že videl kmeta, kako se zadovoljno smehlja, ko gleda na lepo uspevajočo njižvo, na bogato obložene trte v brajdi? Zakaj žvižga in poje rokodelec, ki je izdelal lepo omaro, posrečeno obleko, dobrostoječe črevlje? In ti sam si društveni igralec ali pevec. Kakšno veselje si občutil, če se vam je po dolgem trudu posrečila igra, če ste po napornih vajah dobro uredili pesem!

Le poglej kosce, ki se vračajo zvečer domov: pesem pojejo in z druge strani gredo s poja ženjice: pesem jih spremlja. Zakaj? Veseli so in to veselje jim daje zavest, da so uspešno dovršili svoje delo.

Delo je pa tudi čast. Kdo ima pri resnih ljudeh več ugleda, lenuh

ali delaven človek? Zakaj cenimo ljudi, ki so se s trdim delom priborili do blagostanja? — Res pa je, da v sodobni družbi delo ni tako spoštovano, kot bi moralo biti. Mnogokrat slišimo: Toliko veljaš, kolikor premoženja imaš. Ta misel je krivična. Zgodovina uči, da so največji dobrotniki človeštva bili večinoma reveži.

V družbi naj več velja oni, ki več dela za družbo, bodisi z rokami ali z glavo.

Z rokami ali glavo! Že vidim, da se muzaš, češ, lepa je ta: z glavo je lažje delati, kot z rokami. Znabiti si videl kdaj uradnika, za mizo je sedel, svalčice kadir in vlekel pero po papirju. Pa si mislil: Šment, to je pa lažje, kot sukati koso v vročem poletju, dvigati pikon od jutra do mraka ali razbijati s kladivom do trdne noči!

In če bi te vprašal, ali misliš resno, da uradnik samo drsa s persom po papirju, kaj bi odgovoril? Gotovo se zavedaš, da pero ne teče samo in da ni dovolj, če ga pisar samo premika z roko, treba je, da tudi misli zraven. On dela z možgani. Zdaj sva pa prišla do vrhunca nasprotnja. Ti praviš: To delo z možgani ni pravo delo, le oni, ki dela z rokami, je pravi delavec. Počasi, prijatelj! Oglejva si n. pr. delo učitelja v naši občini. Kaj mora delati? Ni glavno, da govori; on mora misliti, kako bo učencem stvar dopovedal, mora paziti, da bodo razumeli in vsi sledili v računstvu, čitanju, i. t. d. Kakor napravi kipar iz surovega kamna kip, tako mora učitelj v neobdelani um otrokov vtisniti znamenja prve izobrazbe. Že to je težko delo. Še težji pa je ta trud, če pomisliš, da nima učitelj pred seboj štirideset nepremičnih kamnov, ampak štirideset živih, nemirnih dušic, izmed katerih ima vsaka svoje posebnosti. Treba je mnogo potrpljenja, stalnega premagovanja, vztrajnosti in truda, če hoče učitelj doseči uspehe. Kar velja za učitelja, velja tudi za druge stanovce, ki duševno delajo. Vsak stan ima svoje težave.

»Je že res,« porečeš, »vendar je duševno delo bolj častno, kot ročno!« Kakor je, prijatelj! Delo ministra, ki vlada nad tisoči uradnikov je gotovo častno. Toda ministrov je malo; vsi drugi uradniki so nižji od njih in jih morajo ubogati. Kako majhna je vloga armade uradnikov, katerih vsak ima celo rešto gospodarjev nad sabo. Kaj misliš, kdo je bolj neodvisen in ugleden v naši občini, ali naš mali kmet, ali nižji uradnik, ki je samo majhno kolesce v stroju velike birokracije? Gotovo naš kmet, ki se mu ni treba bati vsak trenutek, da ga vržejo na cesto in mu odpovedo službo.

Ni torej bistvene razlike med vrstami dela. Vsako delo je častno, če koristi družbi. Samo lenuhi, ki so pijavke na človeštvu, zaslužijo zaničevanja. — Toda pregovor pravi: Prenapet lok počí. Ko je stvarnik upodobil človeka, mu je poleg zapovedi dela, dal še drugo zapoved: Sedmi dan počivaj ti in tvoja živina in tvoj hlapec, ter dekla. Še celo stroj, ki neprestano teče, se pokvari. Človek pa ni stroj, temveč razumno bitje, ki mora skrbeti nele za telo, temveč tudi za dušo. Potrebno je, da odloči telesu primerni počitek in da duši priliko za izobrazbo.

Oboje je potrebno, dan za delo in noč za počitek. Kdor to dvojje prav izrabi, ostane na duši in telesu krepak, vesel in zadovoljen v življenju prav tako, kot poje narodna pesem.

MLADE MOČI.

Velikem porenjskem mestu Kelmorajnu se dviga ponosna cerkev s 160 m visokim zvonikom. Bližal se je praznik sv. Treh Modrib, ki so pokopani v tem veličastnem svetišču. Krasili in lepšali so mogočno stolnico, da bi bila sijajna na ta praznik. Na vrh visokega zvonika se je vzpel mlad fant, zlatarski pomočnik, da bi pozlatil iz lesa zrezljano rožo, ki je otemnela v dežju in viharju. Na vrh, privezan je visoko v velikanski višini med nebom in zemljo. Spodaj so drdrali avto, ropotali vozovi, švigale mehke kočije in šumela množica, prešerno oblečena v dišeče obleke. Za fanta vrh zvonika se ni brigal nihče. Kot majhen ptič je visel v zraku, nihče ga ni opazil in nihče se ni zmenil zanj. Ni mu bil mar ropot, ki je vstajal globoko pod njim, preziral je drdrajoče kočije, do njega ni segal smrad dišav in puh mehkužja — oklepal se je rože in jo zlatil. Ko jo je pozlatil, je privezal nanjo zastavo, ki je ponosno vihrala v vetru in iz visokih daljin znanila onim, ki so tavalili v megli in blatu, da se bliža praznik.

Podoba tega fanta nam je vstajala pred očmi, ko smo se zbirali k prazniku naše mladine v Dornberg. Je veliko blata, megle in mehkužja med našo mladino. Discipline in napora ne pozna po večini. Všeč so ji neumni plesi, za katere ni treba ne priprav, ne samozataje. Pri njih navadno ne išče fines v gibanju, ne veselja v zabavi, temveč samo uživanja in razdivjanosti.

Tudi pokorščini je dala mladina slovo. Nadzorstvo in red zamezuje, auktoritete noče priznati.

Mladih moči je vedno manj. So še fantje krepkih rok in močnih prsi — a svojo moč kažejo o pretepu in ponočevanju. Iz deklet vzgajata nori čas igrače, ki se zavijajo v svilene cunje in so naprodaj za počen groš. Grški modrijan Diogenes je iskal pri belem dnevu z lučjo ljudi po Atenah, pa jih ni našel. Ko bi iskal dandanes junaške, samozavestne mladine, bi bil njegov poizkus najbrže istotako brezuspešen.

In vendar ni vsa mladina gnila. Kdor je gledal v Dornbergu te zavodne telovadce, čvrsta dekleta in celo disciplinirane malčke, se je odahnil. Je še mladina med nami, gorka, čvrsta, čista in vesela, kot pomladni veter, ki prinaša novo pomlad.

So še fantje, ki jih ne briga divjanje in besnenje, pitje in pretep — hvala Bogu, imamo še idealne mladeniče.

Okrog 80 jih je bilo. Večina med njimi je nastopila prvič. Samo dva meseca priprave so imeli na razpolago za nastop. Vkljub poljskemu delu, kratko odmerjeni dobi in prvem nastopu, so uspeli popolnoma.

Več kot strumni telovadni nastop, nam je pa ugajala vzorna disciplina, in bratska zavest, ki je družila došle Idrijčane z Vipavci in sinovi Brd. Koliko žrtev je odsevalo iz tega nastopa, to ve le oni, komur je znano, da so ti telovadci po večini sinovi kmetov in delavcev, ki so morali v dosego svojih uspehov žrtvovati nele čas, temveč tudi denar.

In dekleta? Prvič so nastopale pri telovadbi in s tem prvim nastopom podrlle vse pomisleke, ki jih je še ta ali oni imel glede dekliške telovadbe.

Pokazale so tovarišicam, da je poleg norostnih plesov, druga poštena zabava, ki pokaže dekleta v eleganci in izurjenosti.

Najbolj so gledalcem ugajali malčki. Ne sicer zato, ker so najpreziceznejše telovadili, pač pa zato, ker so kazali resnost in skrb, ki bi jo človek otrokom ne prisodil.

Telovadni nastop v Dornbergu.

Dornberški nastop je bil praznik idealne, požrtvovalne mladine. Telovadci in telovadkinje, ki so nastopali ta dan, so klicarji drugim tovarišem in tovarišicam, ki še spe, ali pa tavajo v megli, budeč jih iz dremotnosti.

Cela prireditve pa je dokaz, kaj premore organizacija, ki ima čile in mlade moči.

PISMO IZ WESTFALIJE.

... Nikdar nisem mogel zapopasti, odkod te žive sile, ki napajajo nemško ljudstvo v Westfaliji, da ostane zvesto domovini in kljubuje strahovitemu pritisku francoskega vojaštva, ki davi deželo. Zdaj vidim, zakaj je to tlačeno ljudstvo tako zvesto in značajno.

Izstopil sem v Hammu na 23. junija. Tu sem čul, da bo drugi dan romalo 2000 mož in fantov peš tri ure daleč na božjo pot v Werl. Sklenil sem se pridružiti. Trinajst velikih zastav verskih družb se je pomikalo v sprevedu, mladina je romala pod samimi zastavicami. Vidim plapolati zastavo rudarjev iz okraja Hamm-Süd iz velikega praporja abstinentov blesti postava sv. Janeza z geslom: »Vina in opojnega ne bom pil.« Pevsko društvo nosi napis: »V radosti in bridkosti — se pesem razlega.« Pot je dolga, treba jo je premeriti v solncu. Med petjem in molitvijo se približamo romarski cerkvi. Cerkvica vrh gore, cerkva bela ... Med slovesno sv. mašo govori o frančiškan o Mariji, ki je bila vedno zvesta Bogu in ljudem. Zvestoba, to je bojni klic vsem trpečim. Zvesti Bogu, zato zvesti narodu, zvesti bratom, ki

se jim krivica godi. To je naša vera, močna vera, katoliška moč, katoliško dejanje.

Ko klečimo tam na gori pred Evharistijo, 2000 mož in fantov, delavcev, študentov, doktorjev, kmetov, uradnikov, se mi bliskoma zasveti: Zdaj vem, odkod vrejo te mogočne sile, ki držijo pokoncu westfalsko ljudstvo. Zvestoba je od Boga. Kjer vidi človek v delu za domače ljudstvo službo božjo in kjer svojo zvestobo prepoji z blagoslovom in svetostjo vere, tam je mogoča taka nerazrušna edinost v prenašanju trpljenja, enotnost v odporu, ki je tih, nem, a stalen in ki je tako daleč od navdušenega solznega besedičenja kot od podlega odpada...«

POMENKI.

DRUŽINA.

e govori o vojski in strelskih jarkih onemu, ki ni bil v boju. Z opisom smešiš samega sebe. Nikar ne opisuj družine temu, ki je ni doživel! Tako delajo oni, ki hočejo biti učenjaki. V debelih knjigah in dolgih razpravah, ali pa v sanjavih romanih opisujejo in opredeljujejo družino — ter puščajo glave čitateljev prazne in njihova srca suha. Družino je treba doživeti, potem jo je lahko doumeti brez učenih razprav in bujnih opisov.

Celi paradiz stopa človeku pred oči, ko izgovori besedo družina. Njegove misli poromajo tja za ognjišče, kjer so o zimskih večerih sedeli ob ognju njegovi domači. Natančno se spominja materinega opomina, s katerim je mirila otroke: »Tiho, otročiči, ata je truden! Po prstih hodite, da se mali bratec ne zbudi!« Prav dobro mu je še v spominu dogodek, ko je bila mati bolna, ko so sestro položili na belo posteljo med sveče, ko so očeta zabili v črno trugo in mater odnesli iz hiše. Vsak praznik, pa naj bo že božični ob jaslicah, velikonočni ob pirhah ali farni ob štrukljih, mu obnavlja spomin na domače, ki so z njim skupaj praznovali ta dan pod domačo streho.

Cela vrsta veselih in žalostnih dogodkov iz otroških let, blagoslova in prokletstva polnih trenutkov iz mladostnih dni — skratka: celo nebo, ali celi pekel mu stopi pred oči, ko izgovori besedo družina. Uspehi in prevare, slovesa in vrnitve, prepiri in sprave, rojstva in smrti — vse mu govori o tem, kar je prišlo bodisi po njegovi volji, ali pa čisto drugače, kot je sanjal in upal sam.

Mož govori.

»Težko povem z besedami, kaj je družina! Lažje mi bo povedati, kaj je bila in postala družina meni samemu.

Bil sem mlad in sem rad sanjal. Krono svojim sanjam sem si pa postavil takrat, ko mi je dekle obljubila roko in se je trenutno odprl pred menoj ves raj. Postala sva mož in žena. Pa glej! Že prvi mesec po poroki sem spoznal, da je moja žena tudi človek, s svojim življenjem, lastnim prepričanjem in lastnimi napakami. Zdelo se mi je, da

je zazijal med nama prepad in da mi je nekoč celo dejala: »Ko bi preje vedela, kakšen si, pa bi te ne vzela!«

Tedaj sem šele spoznaval, kaj se pravi imeti ženo, biti ne več samec, temveč mož. Zavedel sem se najvažnejše družinske naloge: medsebojnega prizanašanja, skrbi, udanosti pozornosti in prave ljubezni. Še več, takrat sem šele doumel, zakaj je navidezno nasprotstvo med moškim in žensko.

Po telesu je mož močnejši. Njegove mišice se napnejo in njegove roke zgrabijo — a preje omahnejo. Ženska pa, nima one telesne moči — ima pa duševno moč vztrajnosti, potrpljenja, odpornosti.

Mož je ustvarjen za gospodstvo in moč. On zida hiše, zbira denar, vzdržuje družino, čuva domovje, išče časti, raziskuje in odkriva. Ženi je Stvarnik podelil smisel za majhno, za red, kras in lepoto. Ona snaži hišo, pogrinja mize, devlje cvetlice v vaze in spreminja mrzel denar, ki ga služi mož v življenjske vrednote. Mož v družini je čuvar zakonov in pokorščine, žena gojiteljica ljubezni in zvestobe.

Šele v družini sem spoznal, kako cigansko je bilo moje življenje pod tujo streho, med tujimi ljudmi in kako blagodejno je vplivala name žena s svojim toplim nesebičnim življenjem. Popolnoma jasno mi je postalo, da je moja dolžnost biti močen hrast, okrog katerega se bo ovijala soproga, kot zeleni bršljan. Doznan sem, da ne smem močij svoje žene meriti po svojih: ona ne misli z glavo, misli s srcem.

Popolno spoštovanje do žene mi je pa prinesel prvorojenec. To je bilo pričakovanja, skrbi, upanja in bojazni, predno je prišel prvi otrok na svet. In ko je prišel, sem sprejel v tresoče roke tega ubogega črvička in molil. Ne razumem namreč očeta, ki bi v tem svetem trenutku ne znal moliti in vzeti nase odpovedi. Za prvim otrokom je prišel drugi, tretji, četrti, peti. Pri vsakem se je vsadila vame nova ljubezen in nova skrb: Kje bom jemal kruha za svoje otročiče? Ta skrb me je silila k delu, varčnosti in pritrgovanju. Zahvaljen Bog, naša žena je nosila z mano težko breme, prerinila sva se z delom skozi vse skrbi in zapreke. Sedaj je najstarejši sin že končal ljudsko šolo, in najstarejša hčerka že pomaga materi. Jaz pa sem spoznal, kaj pomeni biti družinski oče, soprog in vzdrževatelj svoje družinice, katere ne dam za vse bogastvo na svetu!«

Fant zori.

Vsak človek je bil otrok in je živel takrat samo sedanjosti. Igrače in razposajenost sta znaka otroške dobe. V igrah imajo otroci ves svoj raj. Tu se zbirajo dečki in deklice, domači in sosedovi. Nič jih ne moti spol — vsi so otroci, vsi pri igračah in drugače sploh biti ne more. Če bi hotel kdo drugače, bi kradel otrokom življenjsko pomlad in jim trgal cvetje nedolžnih mladih let.

Tako gre nekaj let — sčasoma pa se ločijo pota. Deček postaja bojevit, podjeten, gospodovalen, deklica pa zamišljena, vedno bolj občutljiva in nežna. Iz one otroške skupnosti je nastalo nekako nasprotstvo med fantiči in deklicami. Pobček prezira v teh letih dekleta, norčuje se iz njih, podi jih proč, ne mara biti v njih družbi. Deklice pa se zgražajo nad »neumnostmi«, ki jih uganjajo ti razposajenci, divji se jim zdijo, prav nobenega umevanja nimajo za njih igro — zato jih ne morejo.

Vsak izmed njih začne hoditi svoja pota, ima svoje načrte in svoje sanje o bodočnosti. Prav velik ovinek napravijo včasih ta pota in zdi se, kot bi se ločila za trajno.

Pa ni tako. Pride dan, ko fant dozoreva in spozna neko skrivnostno moč, občuti neko silo, ki ga okrene na poti. Prišel je do sklepa, da si ustanovi družino. Išče one, ki bi mu prinesla v to družino ljubezen, mir in red. Spoznal je, da se vendar njuna pota ne križajo, temveč po višji volji Stvarnika bližajo, dokler se ne združijo v zakonu.

Iz fanta je postal mož — gospodar. In vendar mu to gospodstvo ukazuje, da služi družini. Ne sicer kot hlapec, ne kot lakaj svoje žene in muhastih otrok, tega ne, tak oče bi bil potvara pravega očeta. Njegova služnost bodi zvezana z zavestjo dolžnosti in ljubezni.

Le zrela zrna so za mlin in le dozoreli fantje so za družino. To zrelostno izpričevalo si lahko pridobe v domači družini. Njegovo obnašanje do staršev in sester mu služi za pripravo na življenje z ženo in otroci. Sto prilik se mu nudi vsaki dan, da sodeluje s starši pri delu, nasvetih skrbih in veselju. Na ta način se usposablja za oni dan, ko se bo oglasil tudi v njem klic: Človeku ni dobro samemu biti. Ustanovil si bo družino in jo vodil skozi vesele in žalostne dni po onih izkušnjah, katere si je pridobil takrat, ko je dozoreval za družino.

Družina moli.

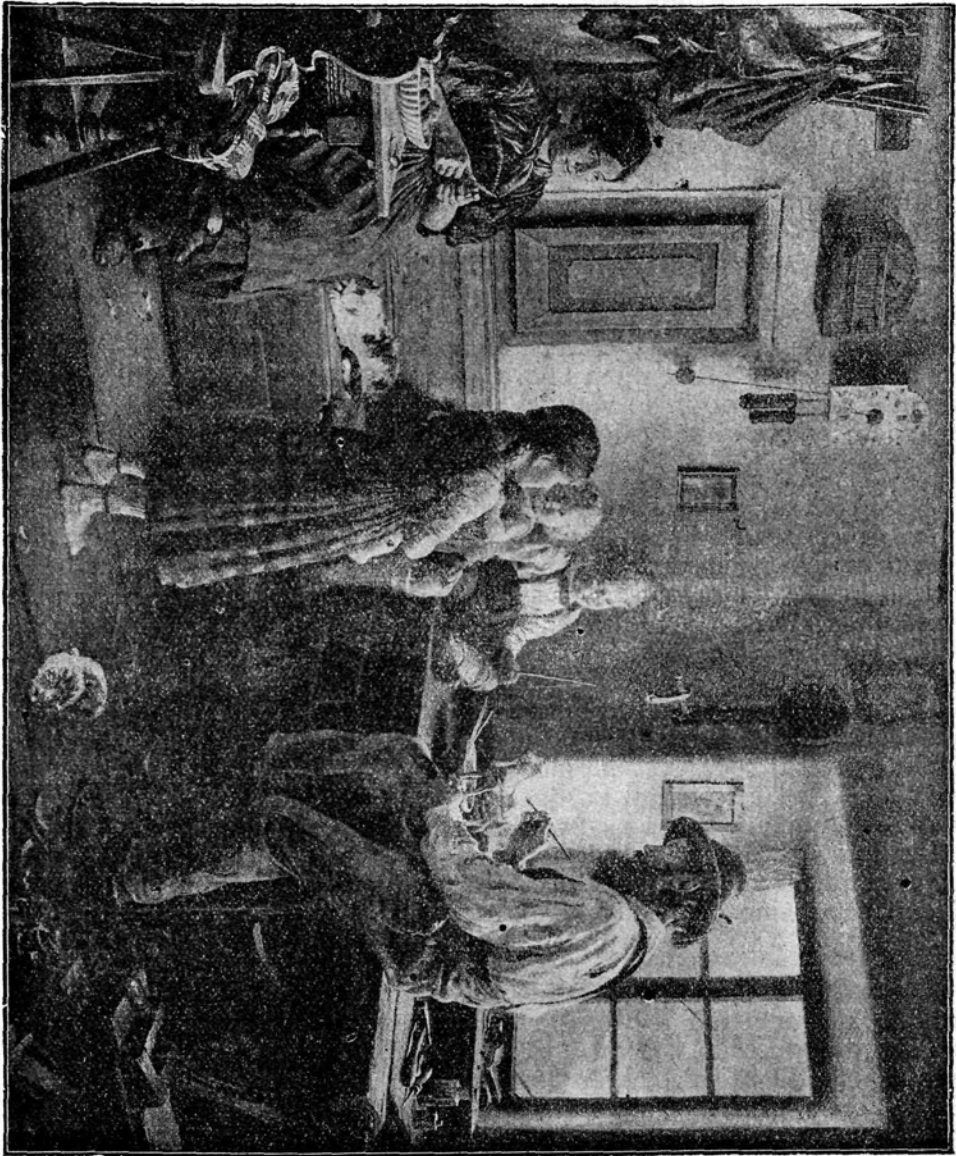
Nagnil se je dan. Vozove so spravili v kolnico, živina je polegla v hlevu in družina je povečerjala v hiši. Tam iz kota je vzel gospodar veliki molek z debelimi jagodami. Pokleknili so vsi, hlapec in dekla, otroci in oče; še celo stari oče in stara mati sta se upognila. Sano mati z najmlajšim v naročju je sedela. Utrujeni rezki glasovi starejših so se spajali z nežnozvočnimi glasovi mlajših v mogočno molitev. Nad vsemi je plaval nevidno angel nebeški in nosil njihove prošnje pred Onega, ki je dejal sam: Kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, sem jaz sredi med njimi. Tako so včasih molile naše družine. Pa zakaj sedaj več ne molijo? Zakaj se je zaprašil molek v hišnem kotu, ali celo zginitil iz njega? — Je pač res, da je rožni venec molitev ponižnih in da ga prav moli le tisti, ki ga še ni oslepila slepota domišljavosti in navidezne učenosti. Preošabni smo postali, zato ne razumemo več molitve priprostih, temveč jo zametamo in obenem ž njo zametamo blagoslov božji.

Pri jedi.

Pravijo na Ruskem, da pride h kosilu v družino sam Bog v svate. Res je, da nima toliko blagoslova noben obed, kot ga prinaša skromno, priprosto kosilo v domači hiši. Zdi se, kot bi človek želel, da pride vsako nedeljo za mizo, kjer kosi družina. Medtem ko je v tednu zelena trata pogrinjala gostoljubno mizo, na kateri so jedli kosci in grabljice, pogrne v nedeljo domača hči beli prt po dolgi mizi. Praznično so se oblekli, celo rože so dali na mizo in svetlejšje žlice in vilice se svetijo na njej. Nedelja je in v nedeljo mora biti vse bolj praznično, bolj snažno; da, celo jed mora biti boljša. Nikogar ne manjka pri mizi — vsa družina pri delu in vsa družina pri jelu, to je stara navada, ki od nekdanj vlada po naših družinah.

TIHA SREČA.

S to sliko, prijatelji, zaključimo pomenke v družini. Veliko več, kot pisana beseda naj govore ti ve seli obrazi. Oče barva ljubljencu konjička! Cela družina doživlja v tem prizoru paradiž srečnih otroš

Očka barva konjička.

kih let. Prikupljiva domačnost, skupno veselje in tiha zadovoljnost z malim, seva iz oči otrokom, materi in očetu. V tej družini ni mehkužja, ni novodobnih razvad — skromnost in poezija sta v njej. Blagor takim družinam, v katerih vlada — tiha sreča.

METLO V ROKE!

rejeli smo iz dežele naslednje »dišeče rožice«, katere sicer ne diše prav nič po kulturi, pač pa kažejo na eni strani nujno potrebo po izobraževalnih društvih, na drugi strani pa veliko potrebo trdne metle, ki naj pomete z izrodki, ki nimajo nič opravka z izobraževalnim delom in so prizadetim društvom le v sramoto.

»Šli smo v nedeljo popoldne«, tako piše vnet društvenik, »čez polje in prišli na glavno cesto, ob kateri je stala razvpita gostilna. Iz veže se je čulo hreščanje razglašene harmonike, ki je venomer ponavljala svoj un-tata, un-tata. V mes se je semintja začulo cepetanje čevljev in Luciferjeve himne. Nedaleč od vrat je stalo troje deklet v pisanih rutah in z belimi predpasniki. Očividno so čakale, da jih kdo povabi v gostilno. Pomenkovale so se med sabo in se neprestano ozirale proti vratom. Tedaj stopi na prag visoko zastaven fant. Lase je imel mokre in zmršene, v ustih mu je omahovala viržinka, obraz mu je bil modro pordel, počasi in trudno je pogledoval po dvorišču in ko je zagledal dekleta, se je prijel ob vrata in hripavo zavriskal.

Cigara mu je padla iz ust.

»Mejduš, dekleta, katera je najbolj fajn?« Zazibal se je proti njim, dekleta so se v zadregi spogledale, umaknile se pa niso.

V tem trenutku nastane v veži vrišč, harmonika preneha, skozi vrata se pripodi družba pijanih fantalinov, ki se obdelavajo s pivskimi steklenicami in obsipavajo s prekletimi hudiči.

Za njimi prileti iz veže dekle, se vrže v gručo in z jokom in vpitjem vleče fante narazen. Dekleta, ki so stala na dvorišču se hitro umaknejo na cesto, iz veže pa prihiti oštir, močan in zavaljen možakar, ki je v hipu razmetal podivjane fantaline narazen.

»Orka, ali ste ljudje, ali beštije?« je kričal nad njimi in prijel zdaj enega, zdaj drugega. »Deklina, ti se pa izgubi, kaj boš delala zdražbo!«

To se je vse zvršilo v trenutku in ko smo stopali naprej za gostilno, je zopet zaškripala harmonika un-tata, un-tata. Kakor bi hreščala: dejmo-ga, pijmo ga, zvrni ga! — — —

Pa je pripomnil tovariš: Glej, se pozna, da ni v tej vasi društva. Zato so fantje podivjani. Prav je imel! Žalibog je še na Goriškem veliko fantov, ki mislijo, da je njih mladost cunja, ki jo moraš vsako nedeljo v gnojnici namočiti. Če ne razbiješ par steklenic v zakajeni oštariji, če se ne stepeš za kakšno oštarijsko plesalsko deklino, če ne madoniraš in kvantaš, da konjski mešetar zardi, če se ne pohvališ, koliko si ga zvrnil to nedeljo in koliko prejšnjo, potem nisi fant. Pa tem fantom tudi ne zamerim. Fantje so, pravico imajo do veselja, do korajže in svobode. In če ne vidijo pred seboj nobenega pametnega zgleda, kako se pošteno uveljavi mladostno veselje, korajža in svoboda, potem jih pač uveljavijo tako, kot vidijo druge. Novih poti ne znajo, zato pa vozijo po starih kolovozih, blatnih in umazanih in celo življenje se jih drži to blato.

Kjer se pa v vasi ustanovi društvo, pa nele ustanovi, ampak tudi prav vodi, tam se fantom odpre nova cesta, da jih je sram hoditi po kolovozih, blatnih in gnojnih, da nikdar ne ponižajo svoje in narodne časti do življenja propalic in barab. V taki vasi je društvo metla, ki kmalu pomete gnoj, da ga ni vsaj na glavni poti, po kateri hodijo tujci in nas opazujejo.«

Tako piše izobražen fant iz dežele in mi z obema rokama podpisemo njegovo pismo.

Priromalo je pa na uredništvo še drugo pisemce in v njem je opisana še lepše »dišeča kulturna roža«.

Evo ga!

Šli smo v sosednje društvo na veselico z namenom, da poslušamo lepo igro, katero so nameravali uprizoriti. O igri sami ne govorim, opišem naj raje igralce. Osem oseb je igralo: šest možkih in dve ženski. Izmed teh šestih fantov je bilo polovico popolnoma pijanih, polovica pa na pol. Sram nas je bilo, ne toliko igralcev, ampak društva, ki je doživelo z njimi tak škandal. Pa jim ni bilo dovolj, da so se osramotili na odru: glavni prizor je prišel šele po igri. Eden izmed njih je zagrabil rutico z lirami, drugi pa dekleta. Med vpitjem in preklinjanjem so drveli v gostilno, kjer jih je čakala harmonika. »Vina gor! Vse moramo zapiti nocoj, prej ne gremo domov!« Pa so pili in noreli, kleli in se kregali pozno v noč. Zjutraj, ko je bilo čas za delo so se vlačile po vasi pijane figure, med njimi seveda dekleta — bili so igralci.

Ljudje so zmajevali z glavo in se zaklinjali, da nikdar več ne bodo nosili denarja ljudem, ki spadajo med živino. In po vasi in okolici je šel glas: Glejte, taka so društva, bolje, da bi jih ne bilo. — Kaj misliš ti nato, g. urednik?«

Kaj mislim? Lahek odgovor. Mislim, da bo treba enkrat za vselej z veliko metlo pomesti te izrodke, ki jemljejo čast vsem izobraževalnim društvom. Čudim se, kako da imenuješ to čedo pijancev društvo. Saj vendar ni nič drugega, kot navadna banda, ki smeši in izpodkopa uglede vsakega društva, ki količkaj drži nase. In še nekaj mislim. Če bi bilo tako društvo v »Prosvetni Zvezi« učlanjeno, bi vzeli takoj največjo metlo in bi ga pometli na kulturno gnojišče, kamor pravzaprav spada. Edino uspešno sredstvo za to gnilobo je — bojkotirati te kulturne bastarde, da čimprej izginejo iz površja in ne osmradijo še drugih društev, ki so za res izobraževalna. Hvala Bogu, takih izvrzkov je malo; da jih pa ne bo nič več, zato: metlo v roko!

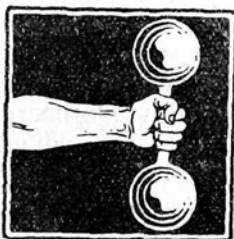
EUHARISTIČNI KONGRESI.

Euharistični kongresi se bodo Bednarik, Corso 37. Gorica. Udeleženci naj se nauče pesem: Povsod dne 19. avg., v Komnu dne 8. sept., Boga. Čas je zadnji!
v Vipavi dne 12. septembra. Društva naj se pripravijo!

Katoliški shod v Ljubljani bo 26. avgusta. Informacije daje g. R.

Tamburice 20 po številu ima na prodaj Izobraževalno društvo v Komnu.

TELOVADBA.

Náš javni nastop v Dornbergu.

Težko pričakovana nedelja, dne 15. junija je za nami. Namenil sem se, bratje in sestre, opisati vtis, ki sem ga odnesel od našega prvega javnega nastopa.

Da je bil ta nastop lep, o tem so bili vsi udeleženci edini. Vprašam le, zakaj je bil lep in odgovarjam takole: Stvar, za katero veliko žrtvuješ, je lepa. In ta nastop je zahteval veliko žrtev. Šele pred dobrim mesecem smo imeli dvanajst dni vaditeljski tečaj za nove vaje. Smelo trdim, da smo bili vseeno predrzni, ker smo vkljub tako kratki pripravi nastopili javno. Skoro nihče izmed nas, zlasti nobena izmed telovadkinj, ni imel telovadne obleke. V teku enega meseca smo si nabavili telovadne kroje, čeprav je bilo za to treba precej materialnih žrtev.

Pot v Dornberg za marsikoga ni bila kratka. In vendar so se žrtvovali celo Idrijčani in Brijci, ter se udeležili prireditve v častnem številu. Z ozirom na te žrtve, ki jih je doprinesel vsak celo najmanjši med nami, je bila prireditev lepa.

Kaj pa tehnično? Proste vaje so izvajali člani povoljno. Veliko boljše so nastopili pri novejših, kot starejših prostih vajah. Opažalo se je zlasti pri mlajših pomanjkanje fines in gibčnosti. Preciznost ni mogla priti na dan vsled prehitrega takta, v katerem so se vaje izvajale. Površni so bili medtakti in kritje. V tem pičlem

času so si člani komaj gibe zapomnili, niso jih pa mogli pravilno izvajati. Vaje so bile za začetnike preveč komplicirane. Manjkalo je uvodnih redovnih vaj in osnovnih vaj v obratih in korakanju. Starejši člani so bili na mestu, ker so imeli že več predvojne telovadne skušnje.

Pri starejših vajah je nastopilo okrog 68 telovadcev, pri novejših pa okrog 80. Proste vaje je vodil načelnik dornberškega odseka brat Edv. Šinigoj.

Članice so vadile tri proste vaje. Kot prvenke so nastopale prav dobro. Posebno nas je veselilo prizadevanje, da bi zadostile tudi podrobnostim. Vaje so bile izrazito lepo zamišljene, vendar so vsled prehitrega takta izgubile precej elegancije radi površnega izvajanja medgibov.

Nastop telovadkinj je bil korajžen, vaditeljica sestra Marica Cigoj je kazala skrbnost in točnost.

Nekaj novega in v resnici ljubekega so bile simbolične vaje, katere so vadile sestre Idrijčanke pod spretnim vodstvom s. Fanči Grudnove. Posamezni gibi so odgovarjali besedilu, ki so ga telovadkinje pele med izvajanjem. Kroj je bil lep, pristno domač in prikladen za telovadbo. Poznala se je telovadkinjam večletna izurjenost, eleganca v korakanju in ukoreninjena disciplina. Pomanjkljivo je bilo le kritje, ki pa zahteva zlasti med izvajanjem virtioznosti.

Nastop 12 fantičev je ugajal. Telovadili so po otroško, najmanjši med njimi so se pa zadržali celo »po možko.« Korak je bil pomanjkljiv, gibi preveč površni, takt dober, ker so otroci šteli med vajo. Čudimo se trudu brata Hočevarja, ki je v kratkem času izuril fantiče precej dobro.

Orodna telovadba članov je bila mogoče najbolj privlačen točka programa. Žal, da je bil nastop združen

s predolgo navzo in preohlapno disciplino. Odlikovali so se telovadci iz Mirna, Črnič in Gorice pod vodstvom bratov Klančiča, Peršiča in Kodelja. Idrija, Rihemberk in Dornberg imajo med člani prav dobre orodne telovadce. Želeti bi bilo med izvajanjem stalne azistence in primernih blazin.

Skupni končni pohod je bil prekasno zasnovan in bi se bolj obnesei, ko bi bil združen s primerno celotno skupino.

Iz vseh navedenih prednostij in pogrškov pri nastopu pa sledijo naslednja navodila za delovanje v bodočem letu:

Z vaditeljskim tečajem je treba začeti vsaj v jeseni, da imajo člani in članice dovolj časa za vajo. Pri vseh odsekih naj se predvsem urijo telovadci v osnovnih gibih in v redovnih vajah, ki so podlaga prostim vajam. Po vseh odsekih naj se ustanovi naraščaj, nele deški, temveč tudi deklisiki. Vodstvo naj prevzame zanesljiv starejši član, oz. članica. Pred vsakim javnim nastopom naj se že vnaprej določijo voditelji posameznih skupin in telovadci posameznih oddelkov. Vsi vaditelji in vaditeljice naj bi imeli večkratno posvetovanje, da pride v vse odseke enotnost in bratska zavest.

Končno pripomnim še par podrobnosti radi popolne štatistike. Celotno telovadbo je vodil brat Toni Treven iz Idrije, ki kaže veliko vne- mo in odločnost pri telovadnem gi- banju. Med telovadbo je sviral naš vrli Goriški godbeni krožek pod vod- stvom g. dirigenta Petroviča. Pri te- lovadbi so nastopili naslednji odseki: Dornberg (člani), Črniče (člani), Ba- tuje (člani), Rihemberk (člani in čla- nice), Sv. Križ (člani, članice in nara- ščaj), Gorica (člani), Miren (člani), Idrija (člani in članice), Vrhpolje (članice). Upamo, da bomo pri pr-

vem nastopu imeli priliko videti te- lovadce in telovadkinje tudi iz dru- gih krajev, in kličemo vsem bratom in sestram v izpodbudo za vztrajno in složno delovanje: Korajžno na- prej! Uspehi v Dornbergu naj nas navdušijo za nadaljno vzajemno de- lo na telovadnem polju. Bog živi!

Bratje načelniki! Pričnite takoj *na novo* z razlaganjem novih prostih vaj, katere ste se naučili na vaditeljskem tečaju v Sv. Križu in ka- tere bodo za leto 1924 kot obvezne članske proste vaje, kajti pri telo- vadnem nastopu v Dornbergu se je pokazala pomanjkljivost v pravil- nem izvajanju posameznih gibov in ločitvi posameznih gibov eden od drugega. Manjka torej podlage v raz- zumevanju osnovnih gibov in izpe- ljevanju drugih gibov iz istih. Tu Vas čaka trdo polje, da ga preorjete do druge pomladi. Koncem tega leta dobimo nove proste vaje za vaditelje, katere se bodo po nastopih drugo leto izvajale samo od vaditeljev, da se pokaže razlika med tehniko in iz- vajanjem članskih in vaditeljskih prostih vaj. Želeti bi bilo, da se vrši prihodnjo spomlad zopet načelniški oziroma vaditeljski tečaj kje na Vi- pavskem. Taki tečaji so neobhodno potrebni, kajti predpogoj dobrega in izvažbanega odseka so dobro izvež- bani vaditelji; kjer teh ni, tudi od- sek ne more dobro delati, še manj pa napredovati.

Zvezni načelnik.

Telovadnim odsekom, zlasti bliž- njim javljamo, da se bo vršil prvi te- lovadni nastop rihemberškega odse- ka v Rihemberku, dne 23. sept. Bliž- nji telovadni odseki so vabljeni k na- stopu. Bratje načelniki in sestre na- čelnice naj izpopolnijo do takrat po- greške, katere so opazili pri telo- vadcih o priliki dornberškega na- stopa!

PETJE.

Nastop pevskih zborov v Dornbergu.

Prav zares smo se veselili nastopa pevskih zborov, ki slovijo kot najboljši podeželski zbori na Goriškem. Sodelovanje so prijavili pevski zbori iz Bilj, Rihemberga, Črnič in Dornberga. Up nas ni varal, nastopi posameznih zborov so bili vsestransko hvalevredni.

Prvi je nastopil mešani zbor iz Rihemberga, pod vodstvom g. pevovodje Fr. Valenčiča. Pel je dvoje pesmi: Narodne in »Še ena« za mešani zbor. Prva pesem je kazala daljšo vajo. Moški glasovi so bili polnozvočni, ženski v višji legi nekoliko stisnjeni. Besede, čeprav taje, so izgovarjali pevci pravilno in razločno, dinamika pa vsled nepripravnega prostora ni prišla do veljave.

Zbor je precej močan in pozna se, da je izročen pravim rokam. Pesmi so bile z ozirom na obširni program predolge.

Drugi je nastopil *moški zbor Slov. Čitalnice iz Dornberga* in pel Gerbičev »Slov. brod«. Glasovi so povprečno dobri, zlasti višji ugajajo, ker nimajo one običajne rezkosti in kričavosti. Pesem je bila dobro naučena, ni pa bila, najbrže vsled prekratke vaje, povsem dobro opiljena. Ker je pel sostavni moški zbor, je pesem grmela in prišla bolj do veljave, kot mešani zbori. Petje je volil zaslužni pevovodja g. J. Saksida.

Pevski zbor iz Črnič kaže, da je še

mlad in vendar krepak. »Pogovor z domom« je melodična, privlačna skladba, ki bi v dvorani lepo odmevala. Pogrešek je bil v tem, da je vsled odprtega prostora morala izginiti iz prednašanja skoro vsa dinamika, ki daje zlasti tej pesmi še posebno izrazitost.

Glasovi so čedni, le izgovarjava je semtertje pomanjkljiva. Sčasom in rednimi pevskimi vajami bo črniški zbor eden najboljših in bo brezdvoma delal čast društvu in pevovodju g. Lojku.

Kot zadnji po vrsti in gotovo kot prvi po uspehu, je pa zapel »*Pevski zbor iz Bilj*«, ki ga vodi spretno že več let č. g. kurat Ciril Zamar. Izbral je za nastop lepodoneče slovenske narodne pesmi, ki so prišle do popolne veljave. Glasovi so čisti, blagozvočni in izščlani. Sopran je visok in je odpel solopartijo mojstersko vkljub visokim notam. Število pevecov ni ravno veliko, je pa vsak pevec in pevka na svojem mestu. Gotovo je v goriški okolici pevski zbor iz Bilj najboljši, na Goriškem pa eden izmed najboljših. Škoda, da vsled nepripravnega prostora ni mogel nastopiti s skladbami, ki jih je imel v programu. Radi bi slišali ta zbor še večkrat.

Glavna nedostatika, vsled katerih niso prišli popolnoma do veljave vsi zbori, sta bila, kot je že parkrat omenjeno, odprt prostor in pa preobširen program. Primerno bi bilo, naj bi pri takih nastopih zapeli vsi zbori sporazumno skupaj par mogočnih pesmij, nato pa še vsak zbor po eno pesem posebe. Prav bi bilo, ko bi se gg. pevovodji iz okrožja, sestajali h pevskim konferencam in se ob tej priliki pomenili o najvažnejših smernicah društvenega petja.

Pevski nastop v Dornbergu naj bo za zgled pevskim zborom po drugih okrožjih.

DRUŠTVENI ODER.

Zdelo se nam je umestno, da smo za to številko prekinili nadaljevanje članka o kulisah. Zakaj? Bliza se jesen in ž njo se nehajo počitnice dramskih odsekov, ki imajo gledališke dvorane. Režiser stoji pred vraščanjem, katere igre naj igra društvo v bodočem letu. Gotovo je sestava gledališkega repertoarja (seznama iger) ena najtežjih nalog, ki se mora rešiti še pravočasno. V ta namen naj služijo podeželskim odron naslednje informacije.

Stara in zelo hvalevredna je navada, da se mora vsebina iger ujemati z letnimi in cerkvenimi časi. Naše ljudstvo živi z naravo in prazniki. Popolnoma pogrešeno bi ravnal n. pr. režiser, ko bi v postnem času hotel uprizoriti na odru šaloigro in v predpustu žaloigro. Istotako bi bile neumestne v zimski sezoni igre, ki bi obravnavale v celoti dejanje iz poletnih letovišč, žetve itd. Vsaka igra spada v svoj čas. Edino ljudske igre, z vzgojnim namenom bi lahko igrali brez ozira na letni in cerkveni čas, pa še v tem slučaju ne bi odgovarjalo vedno razpoloženje v igralcih, razpoloženju v gledalcih. Poudamo režiserjem par navodil o igrah, ki so prikladne za jesensko, oziroma zimsko sezono.

Prvi večji praznik, ki je našel odmev ne-le v srcih, ampak tudi v narodnih običajih, je praznik Vseh svetnikov, ki ga ljudstvo nazivlje »vahti«. Dasiravno je razpoloženje na ta dan veličastno, rekel bi slovesno, vendar daje tem prazniku izrazitost naslednji dan, praznik Vernih duš, ko obiskujejo ljudje grobove svojih dragih in molijo na njih. Celi mesec november stoji pod vtisom tega turobnega spominskega praznika. Umevno je, da mora temu razpoloženju odgovarjati tudi naš oder.

Igre, katere naj uprizarjajo odri v tem času, morajo imeti resnoben značaj. Dosedaj so poznali režiserji edino igro »Mlinar in njegova hči,« ki so jo odri uprizarjali v mesecu novembru.

Ker je pa ta igra že po večini znana, ne bo odveč, če nasvetujemo našim igralcem še druge igre, ki upoštevajo dispozicijo praznika Vseh vernih mrtvih. Težja klasična igra, ki jo bodo zmogli boljši odri je »Havnice pot v nebesa«. Istotako bi spadala v tem času na oder igra »Prababica,« ki med resna dejanja vpleta lepo tudi pozno-jesenske prizore.

Za mesecem novembrom nastopa zaželjeni in zlasti pri otrocih težko pričakovani praznik Sv. Miklavža. Poleg običajnega nastopa Miklavža in škratelnov ter obdarovanja otrok, katerega naj ne prežre nobeno društvo, svetujemo gledališkemu odseku igrice »Bratec in sestra«, kjer pridejo zlasti otroci do veljave. Priporočljiva je tudi igra »Navihami Tonček« in »Miklavž prihaja.«

Takoj za tem otroškim praznikom sledi eden najlepših cerkvenih praznikov, to je Brezmadežno Spočetje. Ta praznik zasluži, da se ga spominijo tudi naši odri.

Primerna igra z mešanimi vlogami, ki odgovarja slavnostnemu razpoloženju tega adventnega praznika je prekrasna igra »Judita.«

Društvom, zlasti Marijinim družbam, ki bi hotele igrati igro s samoženskimi vlogami nasvetujemo za ta praznik Goslarico naše Ljube Gospe, Vestalko in Lurško pastirico, ki je pa vsled težke verske vsebine (prikazovanje Matere Božje) jako kočljiva in jo raditega manjšim odrom odločno odsvetujemo. Poudarjamo tem potom, da je zlasti pri verskih dramah

od resnega do smešnega le kratek korak.

Praznik, katerega se veseli staro in mlado, je brezdvoma najlepši zimski praznik Rojstva Gospodovega. Ta sveti Božični dan je radi svoje visoke verske dramatičnosti v cerkvi in družini neprimeren za vsako društveno predstavo. Pač pa nam božična doba nudi nešteto prilik, da se je spomnimo tudi na odra. V ta namen nam služijo igre: Na betlehenskimi poljanah, Mojstra Križnika božični večer, Peterčkove poslednje sanje in Herod.

Za Novo leto, zlasti za Silvestrov večer so jako prikladne alegorije, ki obsegajo slovo starega leta in nastop novega. Na razpolago so tudi igre, kot n. pr. Dvanajstura ura, Zadnji dan i. t. d.

Otroških iger, ki so za zimsko se-

zno jako prikladne, je več. Navadnejše med njimi so: Palčki, Šnegulčica, V kraljestvu miru in ljubezni i. t. d.

Pa tudi narodnih iger, ki spadajo v ta okvir, imamo precejšnje število. Omenjamo le nekatere: Skopuh, Dekle z biseri, Stari in mladi, Čarostrelc i. t. d.

Svetujemo vsem društvenim odrom, naj na podlagi tega zasmatka skrbijo pravočasno za primerni repertoar. Omenjene igre ima pod določenimi pogoji na razpolago Prosvetna Zveza. Režiserji naj se takoj pobrigajo za primerne igrokaze, da je mogoče vloge že pravočasno spisati. Ustreči bomo seveda mogli le onim, ki se drže točno pogojev in se pravočasno priglasijo. Tudi v tem slučaju bo veljalo načelo: Kdor prej pride, prej melje.

KAKO VZGAJAMO DRUŠTVENE VODITELJE

Na to vprašanje, ki smo ga stavili v tretji številki »Našega čolniča« je poslal najboljši odgovor predsednik Prosvetnega društva v Števerjanu. Temu članku dodamo najvažnejše misli iz drugih odgovorov, ki so nam došli. G. Hlede razvija naslednje misli:

V marsikateri vasi so se zbrali fantje in dekleta ter si z velikim veseljem ustanovili ali obnovili izobraževalno društvo. Sklicali so občinski zbor ter izmed najboljših izvolili odbor. Odbor se je z veliko vnamo in požrtvovalnostjo lotil dela. Toda glej, takoj pri prvih sejah so se pokazale začetne težave. Prišle so različne zamotane stvari in odbor pri vsej svoji dobri volji si ni vedel pomagati. Vprašanja so ostala nerešena in mesto, da bi društvo živelo in delovalo, le životari. Vzrok temu je pomanjkanje društvenih voditeljev. Kakor morajo imeti druge gospo-

darske organizacije dobre voditelje, ako hočejo uspevati, ravno tako tudi društva ne morejo ekzistirati brez dobrih voditeljev. Razlika je edino ta, da si lahko oskrbijo gospodarske organizacije tako osebje proti plačilu, medtem, ko društva tega ne zmorejo, ampak se morajo oprijeti vzgoje in voditelje vzgojiti.

Koga bomo vzgajali?

Starejših članov in članic ne moremo vzgajati, ker ti so že drugam namerjeni. Fant se pripravlja, da bode samostojen gospodar, dekleta čaka, da se poroči. Če bi te vzgajali, bi se le-ti mogli le malo brigati za društvo, ker bi jih domače gospodarstvo vezalo. Raditega moramo vso pažnjo posvečati naraščanju. Toda tudi naraščaja ne moremo vsega naenkrat vzgajati, ker bi bilo tako delo otežkočeno. Treba je zbrati take fante in dekleta, ki so zato sposobni, požrtvovalni in ima-